

RETSPOLITISK FORENING

DEBATINDLÆG

Bragt i Politiken den 04. august 2018

Børnefjendsk reform er på kant med konventionerne

Af Retspolitisk Forening v. Bjørn Elmquist, Bettina Post, Leif Hermann og John Hatting

Regeringen, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti indgik i slutningen af juni en aftale om at reformere indsatsen overfor ungdomskriminalitet. I Retspolitisk Forening er vi dybt foruroligede over aftalen, da den både mangler sagligt belæg og er på kant med grundlæggende retsprincipper.

Kort fortalt vil man skærpe konsekvenserne overfor 10-17 årige, som begår ulovligheder, ved at indføre et "Ungdomskriminalitetsnævn" og en ny ungekriminalforsorg, forenkle og udvide brugen af børne-, unge- og forældreplæg, udstede husordener og øge både overvågning og brug af magt på sikrede og delvist lukkede institutioner.

Allerførst kan det undre, at aftalen indgås på et tidspunkt, hvor ungdomskriminaliteten i Danmark ifølge Justitsministeriets eget forskningskontor er faldet markant igennem mere end 10 år. Vi burde glæde os over den opmuntrende udvikling, som alt andet lige må tilskrives, at indsatsen overfor ungdomskriminalitet er virksomhedsfuld.

Alligevel vil man indføre Ungdomskriminalitetsnævn med tilhørende ungekriminalforsorg, som minder om de "Young Offending Teams", der anvendes i England og Wales, hvor den kriminelle lavalder er 10 år, og hvor ungdomskriminaliteten er væsentligt grovere og mere omfattende end i Danmark. Begrundelsen er, at der *anslås* at være 740 børn og unge i 10-17 års alderen, som udgør en "hård kerne" af kriminelle. Heraf blot 40 børn i alderen 10-11 år. Det er en voldsom aktion i forhold til så lille og så ung en målgruppe.

De foreslåede tiltag synes dertil at være i strid med både konventioner og tilgængelig viden om virksomme såvel kriminalpræventive som socialfaglige indsatser. Det er eksempelvis yderst veldokumenteret, at en tidlig retliggørelse af børns adfærd i sig selv har en negativ effekt, fordi børn har tendens til dermed at påtage sig en identitet som kriminelle og fortsætte ud ad det spor. Det er i den sammenhæng påfaldende, at aftalens del om sikrede institutioner alene fokuserer på alarmer, overvågning, husordener og øget magtanvendelse, mens pædagogiske indsatser ikke nævnes med et ord.

I stedet for at lytte til sagkundskaben vil man behandle selv de yngste i målgruppen dårligere end potentielt kriminelle over lavalderen. De bliver hverken betragtet som uskyldige indtil det modsatte er bevist, ligesom andre mistænkte, eller omfattet af andre processuelle rettigheder for sigtede såsom retten til en forsvarer og kontradiktion, som er hjemlet i Den Europæiske Menneskerettigheds Konvention (EMRK) art. 6.

Det er desuden uvist om barnet vil kunne indbringe sin sag for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og – i givet fald – hvornår de nationale retsmidler kan siges at være udtømt. Man ser stort på Børnekonventionens forpligtelse til at sikre, at de sanktioner, der anvendes overfor børn,

bygger på resocialisering frem for straf, og de retssikkerhedsgarantier, der fremgår af sociallovgivningens regler om tvangsmæssige indgreb overfor børn og unge bl.a. i form af ret til en advokat, er helt udeladt.

I forhold til de udvalgte forebyggende tiltag er det tydeligvis en sejlivet myte blandt politikere, at pålæg med tilhørende trussel om (økonomisk) sanktion har god effekt. Det er der imidlertid ingen andre, der tror på. Det har været muligt at anvende denne type indsatser via sociallovgivningen siden 2006, men flere evalueringer har vist, at pålæggene stort set ikke benyttes, fordi fagfolkene i kommunerne ikke finder redskaberne egnede til at løse problemerne. Det er derfor grebet ud af den blå luft, at man nu vil udvide adgangen til at udstede pålæg, så også de 10-11-årige kan få et, ovenikøbet helt uden forudgående børnefaglig undersøgelse. Samtidig gør man (igen) uhensigtsmæssig adfærd hos børn og unge til et spørgsmål om skyld og straf, som i sin natur lægger op til konflikt og selvforsvar frem for udvikling og læring.

Aftalen udgør en klar svækkelse af børns retstilling og indfører de facto en kriminel lavalder på 10 år samtidig med, at der sker en voldsom skærpelse af reaktionsmulighederne ift. formodede eller begåede ulovligheder. Det er ikke bare en omfattende, men også en potentielt kontraproduktiv plan, som - den yderst begrænsede målgruppe taget i betragtning - snarere synes at skulle tjene et politisk end et reelt formål.

Det er derfor dybt problematisk, at et flertal i Folketinget allerede har lovet hinanden at stemme for de lovforslag, aftalen indebærer. Dermed har man arrogant afskrevet sig muligheden for at blive klogere ved, således som god lov kvalitet forudsætter, at høre om de myndigheder og organisationer som vil blive berørt af lovforslagene, finder dem egnede, rimelige og hensigtsmæssige.

Derfor vil Retspolitisk Forening både uddybe ovenstående i et åbent brev til Folketingets retsordførere, så snart sommerferien er slut, ligesom vi naturligvis vil udarbejde et grundigt hørings svar, når lovforslagene sendes i høring senere. Vi skal kraftigt opfordre alle andre, som bakker op om, at børn skal behandles som børn, selvom de begår ulovligheder, til at også at sige fra.